[2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 185

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. RAFIQUE
ਬਨਾਮ
ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ

ਮਦਰੱਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5808 ਆਦਿ)

ਜਨਵਰੀ 6, 2020

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ:

ਆਰਟੀਕਲ 30 (1) – ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਾ (ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ) - ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, 10, 11 ਅਤੇ 12 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 8, ਐਕਟ ਦੇ 10, 11 ਅਤੇ 12 ਅਤਿ ਅੰਤਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ - ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਕਿਹਾ: ਧਾਰਾ 30 (1) ਦਾ ਸਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੋਣ - ਨਿਯਮ, ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ - ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਰੱਸੇ

ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ 'ਉੱਤਮਤਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਧਾਰਾ 8, ਐਕਟ ਦੇ 10, 11 ਅਤੇ 12 ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ - ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2008 - ਧਾਰਾ 8, 10, 11 ਅਤੇ 12 - ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਰਤੀ (ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼) ਨਿਯਮ, 2010 – ਨਿਯਮ 8.

185

XXXXXX

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

1. ਪੰਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨਾਮਦਾਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਰਿਟ ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟ ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਸਟਾਫ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਖੁਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਰੈਂਕ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 45] [300-D-H; 301-A]

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ 187

2. ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦਾ ਸਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 46] [301-B-C]

3. *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਸਟ, ਅਤੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਜੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹਨ, ਭਾਵ, ਗਣਿਤ, ਅਲਜਬਰਾ, ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ, ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਜਾਂ ਭੂਗੋਲ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇ, ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਵ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਜੱਜ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਵ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। [ਪੈਰਾ 47] [301-D-H]

XXXXXX

4. ਉਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ, ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ; ਇਹ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਆਪਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰ

ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ। ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 48] [302-A-C]

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ **(1974) 1 ਐਸਸੀਸੀ 717: [1975] 1 ਐਸਸੀਆਰ 173;** ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1986) 4 ਐਸਸੀਸੀ 707: [1987] 1 ਐਸਸੀਆਰ 238 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ.**

5. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਇਰਾਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਉਸਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 50 ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਅਤੇ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਘੱਟ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ? ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਘੱਟ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ 189

ਪਰ ਜੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ, ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਮਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਯੋਗਤਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ. [ਪੈਰਾ 49] [302-D-H; 303-A-B]

6. ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 50] [303-E-F]

7. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 (ii) ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (iii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ। ਚੌਥਾ ਮੈਂਬਰ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਘੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਣਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੇ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 52] [303-G-H; 304-A-D]

8. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਰਤੀ (ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ

ਸਿਫਾਰਸ਼) ਨਿਯਮ, 2010 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 52] [304-D-F]

9. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇ। ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ 'ਗਲਤੀ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ 191

ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (ਆਈ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ

ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯੋਗ ਅਤੇ ਚੁਕਵੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ; (ii) ਅਤੇ ਜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਗਲਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 12 (ਆਈ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 53] [304-F-H; 305-A-C]

10. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ; ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ 'ਉੱਤਮਤਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 54] [305-D]

11. *ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8, 10, 11 ਅਤੇ 12 ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ। [ਪਾਰਸ 55 ਅਤੇ 57] [305-E-F; 306-E]

XXXXXX

12. ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 58] [306-F-G]

*ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2002) 8 ਐਸਸੀਸੀ 481: [2002] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 587**;ਰੀ: ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ 1957 **[1959] ਐਸਸੀਆਰ 995;** ਲਿਲੀ ਕੁਰੀਅਨ ਬਨਾਮ ਸੀਨੀਅਰ ਲੇਵਿਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1979) 2 ਐਸਸੀਸੀ 124: [1979] 1 ਐਸਸੀਆਰ 820;** ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ **(1992) 1 ਐਸਸੀਸੀ 558: [1991] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 121;****ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2005) 6 ਐਸਸੀਸੀ 537: [2005] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 603 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ.**

ਗਾਂਧੀ ਫੈਜ਼-ਏ-ਐਮ ਕਾਲਜ, ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਬਨਾਮ ਆਗਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ **(1975) 2 ਐਸਸੀਸੀ 283 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ.**

ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 49: [2010] 8 ਐਸਸੀਆਰ 81;** ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ (ਮਲਾਕਰ) ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2015) 12 ਐਸਸੀਸੀ 140;** ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ **(2004) 6 ਐਸਸੀਸੀ 224: [2204] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 214 - ਵਿਲੱਖਣ।**

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ 193

ਕੇਰਲ ਰਾਜ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਂ ਸੁਬਾਈ, ਆਦਿ **(1970) 2 ਐਸਸੀਸੀ 417: [1971] 1 ਐਸਸੀਆਰ 734;** ਸਕੱਤਰ, ਮਲੰਕਾਰਾ ਸੀਰੀਆਈ ਕੈਥੋਲਿਕ ਬਨਾਮ ਟੀ ਜੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2007) 1 ਐਸਸੀਸੀ 386: [2006] 9 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 644;** ਰੇਵਰੇਂਡ ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **[1963] 3 ਐਸਸੀਆਰ 837;** ਰੇਵਰੇਂਡ ਫਾਦਰ ਡਬਲਯੂ ਪ੍ਰੋਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 465; [1969] 2 ਐਸਸੀਆਰ 73;** ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **[1971] ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 688**; ਆਲ ਸੇਂਟਸ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1980) 2 ਐਸਸੀਸੀ 478: [1980] 2 ਐਸਸੀਆਰ 924;** ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਪਟਨਾ ਬਨਾਮ ਮਦਰੱਸਾ ਹਨਫੀਆ ਅਰਬੀ ਕਾਲਜ, ਜਮਾਲਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1990) 1 ਐਸਸੀਸੀ 428: [1989] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 399**; ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਜਨਤਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1998) 8 ਐਸਸੀਸੀ 555;** ਐਨ ਅੰਮਾਦ ਬਨਾਮ ਮੈਨੇਜਰ, ਐਮਜੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1998) 6 ਐਸਸੀਸੀ 674: [1998] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 453**; ਕੰਨਿਆ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਾਲ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ, ਏਟਾ, ਯੂਪੀ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ, ਯੂਪੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2006) 11 ਐਸਸੀਸੀ 92: [2006] 4 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 813 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.**

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1971] 1 SCR 734	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 13
[1975] 1 SCR 173	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 13
[2006] 9 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 644	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 13.1
[2010] 8 ਐਸਸੀਆਰ 81	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 13.1
[2002] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 587	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 16
[1959] ਐਸਸੀਆਰ	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 17

995		
[1963] 3 SCR 837	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 18
[1969] 2 SCR 73	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 19
[1971] ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 688	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 21
(1975) 2 SCC 283	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 23
[1979] 1 SCR 820	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 24
[1980] 2 SCR 924	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 25
[1987] 1 SCR 238	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 26
[1989] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 399	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 27

XXXXXX

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5808.

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2014 ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 192 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6098, 5809, 5826, 5817, 5814, 2016 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 583, 846, 2016 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 670, 669, 828 2017 ਵਿੱਚ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6661 2016 ਅਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 150, 150, 17, 17, 17, 17, 2017, 2017, 2016 ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 670, 669, 828 2018 ਦੇ 1921-1922 ਵਿੱਚ 2017 ਦੇ

ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 5808, 2016 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 723, 2017 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 629.

ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਈਐਸ ਨਰੂਲਾ, ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਕਲਿਆਣ ਬੰਦੋਪਾਧਿਆਏ, ਜੋਯਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਹੁਜੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਐਸਆਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਦਿਬਾ ਮੁਜਾਹਿਦ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਕੁਮਾਰ ਡੀਐਸ, ਅਦਿਤੀ ਦਾਨੀ, ਕੇਤਨ ਪਾਲ, ਸ਼ਾਹਨ ਉਲਾ, ਵਿਵੇਕ ਗੁਰਨਾਨੀ, ਐਮਐਸ ਸੋਨਲ ਸ਼ੰਕਰ, ਅਲੀ ਚੌਧਰੀ, ਅਜ਼ੀਮ ਕਾਲੇਬੁੱਡੇ, ਅਤਰੂਪ ਬੈਨਰਜੀ, ਅਬੂ ਸੋਹੇਲ, ਅਰਪਿਤ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਨਿੰਦਿਆ ਮੁਖਰਜੀ, ਅਰਪਿਤ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਨਿੰਦਿਆ ਮੁਖਰਜੀ। ਸਰਲਾ ਚੰਦਰਾ, ਖੈਰੂਲ ਆਲਮ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਪਿਜੂਸ਼ ਕੇ ਰਾਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਕੋਲੀ ਰਾਏ, ਰਾਜਨ ਕੇ ਚੌਰਸੀਆ, ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਐਮ ਆਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਸਮਦਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਰਾ ਹੱਕ, ਸੁਭਾਸ਼ੀਸ਼ ਭੌਮਿਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਮਐਸ ਜੀ ਗੋਇਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਮੋਰ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਜੇਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਮਐਸ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਘੋਸ਼, ਜਲਵੋਰ ਦਾਸ, ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੌਰੀਸ਼, ਅਭਿਜੀਤ ਸੇਨਗੁਪਤਾ, ਦਿਬਯਦੁਤੀ ਬੈਨਰਜੀ, ਕੁਮਾਰ ਨੀਰਜੀ, ਕੁਮਾਰ ਨੀਰਜੀ, ਕੁਮਾਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਕਾਨੂੰਗੋ, ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਜੇਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਚੌਥੀ ਜਾਂਚ ਪਾਰਟੀ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ 195

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 2014 ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਟੀ. ਨੰਬਰ 192 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 2013 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20650 (ਡਬਲਯੂ) ਵਿੱਚ 12.03.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ,

2008 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 10, 11 ਅਤੇ 12 ਅਤਿ ਅੰਤਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

2. 2013 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20650 (ਡਬਲਯੂ) ਕੌਂਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, 10, 11 ਅਤੇ 12 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2014 ਦੇ ਏਐਸਟੀ ਨੰਬਰ 192 ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 2014 ਦਾ ਸੀਏਐਨ ਨੰਬਰ 3078 ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2014 ਦਾ ਐਮਏਟੀ ਨੰਬਰ 473 ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

[1] ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

4. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਮਦਰੱਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "ਮਦਰੱਸਾ", "ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ", "ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ" ਅਤੇ "ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸਾ" ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਫ), (ਜੀ), (ਐਚ) ਅਤੇ (ਪੀ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"2 (ਚ) "ਮਦਰੱਸਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(ਛ) "ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਬੀ, ਇਸਲਾਮੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(i) ਉੱਚ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜੋ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਡਿਪਲੋਮਾ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ;

(ii) ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਡਿਪਲੋਮਾ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ

ਸਾਹਿਤ, ਇਸਲਾਮੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਇਤਿਹਾਸ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(ਜ) ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ "ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ;

(ਪੀ) "ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਮਦਰੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦਾ 4.1 ਅਧਿਆਇ 2 ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਫਿਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ: -

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 197

"**19. ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ**- (1) ਮਾਨਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ।

(2) ਸਿਲੇਬਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਲੇਬਸ, ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ।

(3) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ -

(ਏ) ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਸੈਟਰਾਂ, ਸੰਚਾਲਕਾਂ, ਟੈਬਲੇਟਰਾਂ, ਪਰੀਖਕਾਂ,

ਨਿਰੀਖਕਾਂ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ;

(ਅ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ; ਅਤੇ

(c) ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

(4) ਵਿੱਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੋਰਡ ਦਾ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(5) (ਓ) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਅ) ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅੰਤਿਮ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(c) ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਬੋਰਡ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4.2 ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ:-

XXXXXX

20. ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੰਮ (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ ਬੋਰਡ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਕਤੀ-

(ਏ) ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ:

(ਅ) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ;

(c) ਸਿਲੇਬਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪਾਠਕ੍ਰਮ, ਸਿਲੇਬਸ, ਕੋਰਸ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ;

(ਡੀ) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ;

(ਈ) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣਾ;

(ਈ) ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ, ਮਾਰਕਸ਼ੀਟ, ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਾਂਭਣਾ, ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

(ਚ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ;

(ਜੀ) ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

XXXXXX

(ਜ) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪੇਪਰ ਸੈਟਰਾਂ, ਸੰਚਾਲਕਾਂ, ਟੈਬਲੇਟਰਾਂ, ਪਰੀਖਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਕ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ;

(i) ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ;

(ਜ) ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ;

(ਟ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਫੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ;

(ਲ) ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ;

(ਮ) ਅਮਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ;

(ਐਮਐਮ) ਬੋਰਡ ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ;

(ਐਮਐਮਐਮ) ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ;

(n) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

(4) ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੀ

ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੇ, ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਧਾ, ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(5) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

5. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਧੂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 3 ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (3) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"**4. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ[ਸੋਧੋ]** (1) ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ:-

(ਏ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ;

(ਅ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ;

(c) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ;

(ਡੀ) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਵਿਦਿਅਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਉਠਾਉਣਾ;

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 201

(ਈ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਦਰਜਾ ਨਾ ਮਿਲੇ;

(ਚ) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ;

(ਛ) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਐਨ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ;

(ਜ) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣਾ।

… …

(3) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਭਲਾਈ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

6. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1997 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "1997 ਐਕਟ") ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਨ) ਅਤੇ (ਪੀ) ਵਿੱਚ "ਸਕੂਲ" ਅਤੇ "ਅਧਿਆਪਕ" ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"(n) "ਸਕੂਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ –

(i) ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ, ਜੋ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

(ii) ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ, ਜੋ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਸਕੂਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

XXXXXX

ਵਿਆਖਿਆ I - ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ "ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ -

(ਏ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

(ਅ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1975 ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ,

ਵਿਆਖਿਆ II - "ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ" ਇਸਦੇ ਵਿਆਕਰਣਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ III - "ਮੂਲ ਤਨਖਾਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਮੇਂ-ਸਕੇਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ IV – "ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ V - "ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ VI – "ਸਪਾਂਸਰਡ ਸਕੂਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਸਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਸਕੂਲ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪੀ) "ਅਧਿਆਪਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ (ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈੱਡਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਛੱਡੋ ਜਾਂ ਲਿਜਾਓ)।

6.1 ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 4 (4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

[2] ਬ੍ਰੈਕੇਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸ਼ਬਦ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2001 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

XXXXXX

(4) (ਓ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਆਨਰੇਰੀ ਹੋਣਗੇ।

(ਅ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣਗੇ [ਪਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੋਵੇਗਾ]:

(c) ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

6.2 ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਅਤੇ 9 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"7. **ਖੇਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ।** - ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਖੇਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਚੋਣ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਜਾਂ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇ। ਕੇਂਦਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ।

9. **ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ** - (1) ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(2) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ

ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਪੀ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਆਈਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

6.3 ਧਾਰਾ 15 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"15. ਕੁਝ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਕਟ: -

ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ-

2001 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਐਕਟ 5 ਦੁਆਰਾ 3 ਸ਼ਬਦ।

XXXXXX

204 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

(a) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਸਕੂਲ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕੂਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ... “

7. 12.10.2007 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਨੂੰ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪਾਠ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

"ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ

ਵਿਭਾਗ

ਰਾਈਟਰਜ਼ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼, ਕੋਲਕਾਤਾ - 700001

ਨੰਬਰ 1465-MD/07 ਮਿਤੀ: 12.10.07

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਗਲੀ ਸਰਕਾਰ, ਮਦਰੱਸਾ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਮਦਰੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

XXXXXX

ਉਪਰੋਕਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 90% ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮਦਰੱਸੇ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ.

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਦਾਖਲੇ, ਚੋਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸੇ ਅਤੇ ਉਹ ਮਦਰੱਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

i) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ

(ii) ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਦਿ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(iii) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਪੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ
(ਪਵਨ ਅਗਵਾਲ)
ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ"

XXXXXX

206 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

8. ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਨੂੰ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ 12.10.2007 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ 28.12.2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1997

9. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1997 (1997 ਦਾ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਐਕਟ 4) ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੈਸਟ ਬੇਗਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਤੰਤਰ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ।

3. ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ।

4. ਇਹ ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9.1 ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ), (ਐਸ) ਅਤੇ (ਟੀ) ਵਿੱਚ "ਮਦਰੱਸਾ", "ਅਧਿਆਪਕ" ਅਤੇ "ਖਾਲੀ ਅਹੁਦਾ" ਸ਼ਬਦ ਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"(ਟ) "ਮਦਰੱਸਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸਾ, ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ, ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ ਜਾਂ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਮਦਰੱਸਾ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

XXXXXX

(i) ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਚ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

(ii) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਮਦਰੱਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਨੀਅਰ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ; ਜਾਂ

(iii) ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ;

ਵਿਆਖਿਆ 1. - ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ "ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ-

(ਏ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਮਦਰੱਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝੇ ਗਏ, ਜਾਂ

(ਅ) ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਐਕਟ, 1975 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ

ਵਿਆਖਿਆ II. - ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਕਰਣ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ "ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ III. "ਬੇਸਿਕ ਤਨਖਾਹ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਮਦਰੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਟਾਈਮਸਕੇਲ ਦੇ ਪੜਾਅ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ,

ਵਿਆਖਿਆ IV. - "ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਮਦਰੱਸਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਹੈ;

"ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1975 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਸ) "ਅਧਿਆਪਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸੇ ਦਾ ਅਧਿਆਪਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ਜਾਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

(t) "ਖਾਲੀ ਅਹੁਦਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

(i) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਜਾਂ

XXXXXX

(ii) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ, ਮੌਤ, ਅਸਤੀਫਾ, ਹਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਹੁਦਾ,

ਪਰ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ, ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਲਿਅਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈੱਡਮਿਸਟ੍ਰੇਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਕਾਰਨ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

9.2 ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ: -

4. (i) ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।

(ii) ਚੇਅਰਮੈਨ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ

ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(iii) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਉੱਘੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਇਸਲਾਮੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਕੋਲ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵਜੋਂ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ।

9.3 ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8, 10, 11, 12, 13 ਅਤੇ 18 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

8. ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇ।

…

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 209

10. ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਖਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਵਿੱਚ

ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਹੈੱਡ ਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ-ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਅਗਲੀ ਉਪਲਬਧ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ-ਇੰਚਾਰਜ, ਜੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਗੇ।

11. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਵਾਂ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

12. (i) ਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਦਰੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

(ii) ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ, ਹੈੱਡਮਿਸਟ੍ਰੇਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

13. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

… … …

18. (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:-

(ਏ) ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਮਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ;

(ਅ) ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ;

(ਗ) ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਮਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ;

(ਡੀ) ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ;

(ਈ) ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਸਲਾ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

10. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2010 ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ:-

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 211

"2. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2008 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ, "ਜਾਂ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਬਾਦਲੇ ਸਮੇਤ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

11. ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਰਤੀ (ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼) ਨਿਯਮ, 2010 ("2010 ਨਿਯਮ", ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 2010 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਇ-III "ਚੋਣ ਦਾ ਦਾਇਰਾ, ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਤਰੀਕਾ" ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ: -

"**8. ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ** –

(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਰਾਜ/ਖੇਤਰ/ਖੇਤਰ ਪੱਧਰੀ ਚੋਣ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ, ਕੁਝ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ) -

a) ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਅ) ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

c) ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਟੈਸਟ

d) ਯੋਗਤਾ ਟੈਸਟ

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਸੂਚੀ III ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

2) ਕਮਿਸ਼ਨ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ (ਵਾਂ) 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

<u>ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ:</u>

<u>XXXXXX</u>

212 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

12. ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ 2010 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ 2013 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20650 (ਡਬਲਯੂ) ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਮਦਰੱਸਾ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੀ

ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲੱਗੇਗਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੀ। ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 614 ਹੈ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸ਼ ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਲੇਬਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਦਰੱਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਗਭਗ 5,00,000 ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਟੀਚਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਚੋਣ ਲਈ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਫ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 213

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

13. **ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਂ ਸੁਬਾਈ ਆਦਿ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 5 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ** ਕਰਦਿਆਂ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ. ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ, ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ. ਤੀਜਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੌਥਾ, ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 30 ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ... ...

13.1 ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਕੱਤਰ, ਮਲੰਕਾਰਾ ਸੀਰੀਆਈ ਕੈਥੋਲਿਕ ਬਨਾਮ ਟੀ ਜੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ** ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ: -

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ? ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਵੀ ਮਦਰੱਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

[4] (1970) 2 ਐਸਸੀਸੀ 417
[5] (1974) 1 ਐਸਸੀਸੀ 717
[6] (2007) 1 SCC 386
[7] (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 49

XXXXXX

13.2 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ** [5] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"... ... ਰਾਜ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ

ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਆਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

13.3. ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:-

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, 11 ਅਤੇ 12 ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

14. ਕਮਿਸ਼ਨ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਛੂਹੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਇਕ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਆਦਿ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਦਭਾਵਨਾ / ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਤੋਂ ਭਟਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ

ਕੀਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ.

ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵੀ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਕਿਉਂਕਿ 2008 ਦਾ ਐਕਟ, ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਪਰਾਸਰਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਿਆਣ ਬੈਨਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਹੁਜੇਫਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀਐਸ ਪਟਵਾਲੀਆ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਦਲੀਲਾਂ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾੜੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ।

16. ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8, 10, 11 ਅਤੇ 12 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੀਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ◌ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ** ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: -

ਏ) ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ;

ਬੀ) ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ; ਅਤੇ

ਸੀ) ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ.

ਏ) **<u>ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ</u>**

<u>XXXXXX</u>

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 217

ਕੇਰਲ **ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 19579** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਆਰ. ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਇਹ ਸੀ: -

[8] (2002) 8 ਐਸਸੀਸੀ 481
[9] (1959) SCR 995

ਧਾਰਾ 9 ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਰਾਹੀਂ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕਰੇ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਰਥ ਹੈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ। ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ 31 ਮਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਰ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੇਵਾ

ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇਣਾ - ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਦੀ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

218 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

17. 1 ਉਠਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ: -

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ: ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ (ਧਾਰਾ 5) ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਧਾਰਾ 6) ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਏਜੰਸੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਾਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ (ਧਾਰਾ 7)। ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਆਦਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ (ਧਾਰਾ 8(3))। ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ (ਧਾਰਾ 9)। ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ (ਧਾਰਾ 10)। ਸਕੂਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਧਾਰਾ 11) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੈਨਲ ਵਿਚੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਧਾਰਾ 12) ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ

ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਹਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

17. 2 ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 30 (1) ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 45 ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 219

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, (1) ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ (2) ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਝਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੋ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਉਚਿਤ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ

ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ...

"..... ਧਾਰਾ 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15 ਅਤੇ 20 ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, 7, 10, 11 (1), 12 (1) (2) (3) ਅਤੇ (5) ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 9, 11 (2) ਅਤੇ 12 (4) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਫੰਡ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਖੋਹ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੇਜਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਨਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ, ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 (4) ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9, 11 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਿੱਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਮਾੜੇ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, 11 (2) ਅਤੇ 12 (4) ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 15 ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 15 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਥਾਪਤ ਸਕੂਲ, ਧਾਰਾ 3 (5) ਦੁਆਰਾ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 3 (5) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ, ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਚੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ 3 (5) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9, 10, 11, 12 ਅਤੇ 13 ਸਿਰਫ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਰਟੀਕਲ ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ 30 (1), ਪਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

18. **ਰੇਵਰੇਂਡ ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 10 ਕੇਸ ਵਿੱਚ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਛੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 221

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਇਕ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ 'ਚ 80 ਫੀਸਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ, ਕਾਲਜ 'ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕ' ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 5 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ। 11, 12 ਅਤੇ 14 ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਨਿਯਮ 14 ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾ ਰੋਕਣਾ।

[10] (1963) 3 SCR 837

18.1 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਲਜ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ 80% ਸੀਟਾਂ "ਸਰਕਾਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕਾਂ" ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਬੇਸਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

18.2 ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਕੂਲ ਰਾਜ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ

ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਕੇਸ 9 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਧਾਰਾ 30 (1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 (2) ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ (2) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਫਾਰਮ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਉਲਟ, ਆਰਟੀਕਲ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ: ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਗ. ਸਿੱਖਿਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਉਹ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ.

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

18.3 ਰੇ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ: **ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ 9 ਨੂੰ** ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਉਪਾਅ ਜਾਂ ਪਰਖ ਸੀ: ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਕੇਸ 9, ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਤ ਉਪਾਅ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਨਿਯਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ, ਜਾਇਜ਼ ਹਨ।"

XXXXXX

ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਖੌਤੀ ਨਿਯਮਤ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਸਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ "ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਰਮ" ਹੋਵੇਗਾ, ਅਸਚਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। <u>ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ, ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ.</u>"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

18.4 ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 (2) ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮ 11 ਅਤੇ

14, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 80% ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

19. **ਰੇਵਰੇਂਡ ਫਾਦਰ ਡਬਲਯੂ ਪ੍ਰੋਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 11 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 48-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਬਰਖਾਸਤੀਆਂ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

[11] AIR 1969 SC 465 = (1969) 2 SCR73

XXXXXX

ਧਾਰਾ 48ਏ (6) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਹਰੇਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਧਾਰਾ 48-ਬੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 48-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਬਰਖਾਸਤੀਆਂ, ਹਟਾਉਣ, ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਣਸੋਧੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹੁਣ ਘੱਟ

ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 (1) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਸੁਇਟ ਭਾਈਚਾਰਾ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 29 (1) ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਕਾਲਜ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਲਜ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਬੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਧਾਰਾ 29 (1) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 29 (1) ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦਾ ਲੇਖ ਇੱਕ ਆਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਲੇਖ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ.

… … …

ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਰਥ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਗਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 29 (1) ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

20. **ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਾਂ ਸੁਬਾਈ ਆਦਿ ਵਿੱਚ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਛੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1969 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

16. ਧਾਰਾ 53, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿਦਿਅਕ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਤੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਆਰਤਾ-ਕਮ-ਤੰਦਰੁਸਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਦਿਅਕ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਲਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (9) ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਥਾਰਟੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (4) ਵਿੱਚ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ।

20.1 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲਈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ:

XXXXXX

"19. ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 48 ਅਤੇ 49 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (4) ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (6) ਵੀ ਅਤਿ ਅੰਤਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ। ਉਹ ਹੋਰਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 53 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2), (3) ਅਤੇ (9), ਧਾਰਾ 56 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (4) ਅਤਿ ਅੰਤਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 48 ਅਤੇ 49 ਨਾਲ ਅਸਫਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 58 (ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 63 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 63 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਲਈ ਵੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ ੧੪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰਮੰਗਲਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ

ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਲਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 63 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਅੰਤਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

21. **ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਆਦਿ ਵਿੱਚ। ਇਸ** ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਐਕਟ, 1969 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜ ਕੋਲ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਠਿਤ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:-

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 227

"36. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰੇਵਰੇਂਡ ਫਾਦਰ ਡਬਲਯੂ ਪ੍ਰੋਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 11 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 48 (ਏ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 48 (ਬੀ) ਜੋੜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ

ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 48 (ਏ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 48 (ਬੀ) ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਇੱਕ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਹਨ ਧਾਰਾ 48 (ਏ) ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣਗੇ ਜੋ ਬੇਲੋੜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਛੋਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ, ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

37. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਏ) ਅਤੇ 17 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਮੰਨਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

XXXXXX

38. ਧਾਰਾ 18, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 17 ਵਰਗੀ ਉਪ-ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ

ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਸਦਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚੇਗੀ। ਬੇਸ਼ਕ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 5** ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। **(i)** ਧਾਰਾ 40 ਅਤੇ 41 ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਟਿਊਟੋਰੀਅਲ ਸਟਾਫ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; **(ii)** ਧਾਰਾ 33ਏ (1) (ਏ) ਅਤੇ 33ਏ (1) (ਬੀ) ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 33ਏ (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ; **(iii)** ਧਾਰਾ 51ਏ ਅਤੇ

52ਏ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ; ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਜਾਂ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਅੰਪਾਇਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 229

22.1. ਰੇ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪਾਲੇਕਰ, ਜੇ. ਲਈ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 'ਤੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“19. … … ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ, ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ। ਤੀਜਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੌਥਾ ਹੈ

ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

20. ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗਲਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22.1.1 ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਰੇ, ਸੀ.ਜੇ.

XXXXXX

"30. ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪੁੰਨ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਪਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਵਿਚਕਾਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਪੂਜਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਗਿਆਨ ਦੀ ਭਾਲ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਆਦਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਰੰਗ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਮਿਸਾਲੀ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚਮਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

31. ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ, ਉਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ, ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

32. ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਇਕ ਮਹਾਨ ਇਕਜੁੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੰਡਪਾਊ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾ ਹੋਣ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22.1.2 ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਸੀ:-

45. ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 40, 41, 33-ਏ (1) (ਏ), 33-ਏ (1) (ਬੀ), 51-ਏ ਅਤੇ 52-ਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

46. ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਟੀਚਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਬਲਕਿ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵੀ ਹੈ।

47. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਤੱਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

48. ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਨ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਹੋਣ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22.2 ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਜਗਨਮੋਹਨ ਰੈਡੀ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਅਲਾਗਿਰੀਸਵਾਮੀ ਜੇ. ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈਆਂ

ਸਨ। ਕੇਰਲ **ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 19579 ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ**, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 29 (1) ਅਤੇ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਜ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

XXXXXX

ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਵਿੱਚ ਦਾਸ, ਸੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 133 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਠੋਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਧਾਰਾ 29 (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟਤਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਠ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ

ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਬੈਂਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਚੁਣਦਾ।

22.3 ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

"90. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਲਾਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

[12] 1944 FCR 317

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 233

ਰਾਜ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ,

ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਉਹ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਦੇਖੋ ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਰੇਵਰੇਂਡ ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ 10 ਪੰਨਾ 850 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਦਯਾਤੁੱਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਵੇਰੀ ਰੇਵਰੇਂਡ ਮਦਰ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ 4 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਪਦੰਡ ਸਰੀਰਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸਿਲੇਬਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਾਜ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

91. ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫੰਡ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਬਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ◌ਾ◌ਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

XXXXXX

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ◌ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

92. ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਂ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਅਮੂਰਤ ਭਾਵਨਾ; ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਰਮ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ◌ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੇਵਰੇਂਡ ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ

ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ, ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ.

… … …

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 235

94. ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਤੱਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਰ ਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ◌ਾ◌ੰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ। ਨਿਯਮ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਲਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

… … …

103. ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰੇਵਰੇਂਡ ਫਾਦਰ ਡਬਲਯੂ ਪ੍ਰੋਸਟ 11 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48-ਏ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ।

XXXXXX

ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਬਰਖਾਸਤੀਆਂ, ਹਟਾਉਣ, ਸੇਵਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ

ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

104. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ 17 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ 17 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

105. ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਉਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22.4 ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੈਥਿਊ, ਜੇ. ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

"174. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਪਰਖ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੀਅਨ ਸੰਕਲਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ.

175. ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਵਾਧੂ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਥੋਪੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ?

176. ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ

ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਚਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

XXXXXX

ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ: ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਜੇ, ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੇ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ. ਬਾਰਡਰ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਐਕਸਹਾਈਪੋਥੀਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਨਿਯਮ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ. ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਆਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

… … …

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 239

182. ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਲਹਿਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ. ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ

ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਛੱਡੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22.5 ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬੇਗ, ਜੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸੀ) ਨੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਦਿਲ ਬਣਾਇਆ. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ

197. … … ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 30 (1) ਅਧੀਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੁਤੰਤਰ ਚੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਰੁਝਾਨ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ "ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ" ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉੱਚ ਰੇਂਜ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ, ਕਵੀ ਰਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਤੰਗ ਘਰੇਲੂ ਕੰਧਾਂ" ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਢਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਣਗੀਆਂ। … …"

22.5.1 ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 51ਏ ਅਤੇ 52ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਮੂਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

"212. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51-ਏ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ, ਰੈਂਕ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51-ਏ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 51-ਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52-ਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਜਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 241

22.5.2 ਬੇਗ, ਜੇ. ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:-

221. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ "ਮਿਆਰਾਂ" ਨੂੰ "ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ" ਵਜੋਂ ਕਿਉਂ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ "ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ" ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਕਿਵੇਂ ਹਨ. ਦੁਬਾਰਾ, ਜੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ ਅਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ

ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 1969 ਦੇ ਕੇਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ 9 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮਕਾਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38-ਬੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5, 40 ਅਤੇ 41 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਸਹੀ ਹਨ।

… … …

XXXXXX

229. ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਰੰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਛੇੜਛਾੜ ਭਰਮ" ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਗਠਿਤ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਫਿਕਰ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵੇਖਣਾ ਇਕ ਭਰਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ?

… … …

232. ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ

ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਯੰਤਰਣਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਹ ਅਧਿਆਪਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਫੀਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5, 40 ਅਤੇ 41 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ, ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38-ਬੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5, 40 ਅਤੇ 41 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।

22.6 ਆਪਣੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦਿਵੇਦੀ, ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ:

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 243

266. ਰਾਜ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ

ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ. ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; (2) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ। ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਦੂਸਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਦੂਸਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਨਤਾ। (3) ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸਾਰ। (4) ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਲਟਰੀ ਅਕੈਡਮੀ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

267. ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

268. ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ: (1) ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਸਥਾ, (2) ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ਼, (3) ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ਼, (4) ਵਿਦਿਆਰਥੀ; ਅਤੇ (5) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ. ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਇੱਕ ਭਾਗ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

22.7 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਸੀ:-

304. ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਜਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 33-ਏ, 40, 41, 51-ਏ (1) (ਬੀ), 51-ਏ (2) (ਬੀ) ਅਤੇ 52-ਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। … … …"

XXXXXX

23. **ਗਾਂਧੀ ਫੈਜ਼-ਏ-ਐਮ ਕਾਲਜ, ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਬਨਾਮ ਆਗਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 13 ਮਾਮਲਿਆਂ** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਆਗਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ 14ਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:-

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੰਪਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਏ.ਵੀ. ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਸੀ। ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਕਾਲਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਆਗਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ। 1948 ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਗਾਂਧੀ ਫੈਜ਼-ਏ-ਐਮ ਕਾਲਜ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਗਸਤ 1964 ਵਿੱਚ, ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਅਰਬੀ, ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੱਡੀਜ਼, ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਸਮੇਤ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਹੱਡੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇਹ ਨੁਸਖਾ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ 14ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

23.1 ਸੰਵਿਧਾਨ 14ਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੀ:-

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 245

"14A. ਹਰੇਕ ਕਾਲਜ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਐਫੀਲੀਏਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਗਠਿਤ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲੇਗਾ।

[13] (1975) 2 ਐਸਸੀਸੀ 283

23.2 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਗੁਪਤਾ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ. ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਹ ਸਨ:-

"16. ਇਹ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ 14ਏ ਦੇ ਨੇੜਿਓਂ ਅਧਿਐਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ◌ਾ◌ਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੋ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਸਥਾ (ਜੋ ਵੀ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ (ਏ) ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (ਅ) ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਆਪਕ। ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ? ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੁਬਿਧਾ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੱਲ ਝੁਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਰੇਖਾ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਜੋ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮਾੜਾ ਹੈ; ਪਰ ਨਿਯਮ ਜੋ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਚੰਗਾ ਹੈ. ਇਹ ਵਧੀਆ ਅੰਤਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਕੋਈ ਸਖਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਲਚਕਦਾਰ ਟੈਸਟ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੋਣ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਾਂਤ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਇੰਡਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਲਾਮ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ.

… … …

24. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਹੀਂ। ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ

ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਤੁਰੰਤ ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਉਦਾਹਰਣ।

XXXXXX

23.3. ਮੈਥਿਊ, ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਲਿਖੀ। **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ** , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"41. ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ। ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਇਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ: ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਹੈ. ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।

42. ਸੰਵਿਧਾਨ 14ਏ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33-ਏ (1) (ਏ) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ. ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

23.4 ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ 14ਏ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 247

24. **ਲਿਲੀ ਕੁਰੀਅਨ ਬਨਾਮ ਸੀਨੀਅਰ ਲੇਵਿਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 14** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ।

[14] (1979) 2 ਐਸਸੀਸੀ 124

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਧਿਆਪਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਟਾਫ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀ, ਬਿਨਾਂ ਸੇਧ ਅਤੇ ਅਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਾ ਧਾਰਾ 30 (1) ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਸਟਾਫ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਰਗੇ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੋਵਾਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਸਨ।

XXXXXX

52. ਆਰਡੀਨੈਂਸ 33 (4) ਤਹਿਤ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹਨ. ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 33 (2) ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ (ii) ਤੋਂ (v) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਹ ਛੋਟੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗਾਈਡ-ਲਾਈਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 33 (4) ਤਹਿਤ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਕੁਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀ।

15 ਆਰਡੀਨੈਂਸ 33 ਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।

53. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 33 (4) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਵਰਗੀ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਸਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ "ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਰਮ", "ਅਸਚਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ".

25. **ਆਲ ਸੇਂਟਸ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 16** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਕੰਟਰੋਲ) ਐਕਟ, 1975 ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 3 (1) ਅਤੇ 3 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ. ਧਾਰਾ 3 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਘੋਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 (3) (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਜਾਂਚ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ।

[16] (1980) 2 ਐਸਸੀਸੀ 478

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 249

25.1. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 (1) ਅਤੇ 3 (2) ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਫੈਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਨਾਲ ਧਾਰਾ 3 (3) (ਏ) ਅਤੇ 3 (3) (ਬੀ) ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਕੈਲਾਸਮ, ਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ। ਫੈਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਲਾਸਮ, ਜੇ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

26. **ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸੇ ਤਨਖਾਹ-ਸਕੇਲ, ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 12 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੪ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ:-

“14. … … ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਆਦਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

26.1 ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

"16. ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ

ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

[17] (1986) 4 ਐਸਸੀਸੀ 707

23. ਸਾਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟਾਫ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਸਕੇਲ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਉੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਉੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਸੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਸ਼੍ਰੀ ਫ੍ਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਰ ਬਾਰੇ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨੱਕ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਸਿਰਫ "ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰੱਖਣ" ਲਈ। ਇੱਥੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਰ ਦਾ ਉਹੀ ਡਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਅਕਸਰ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

27. **ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਪਟਨਾ ਬਨਾਮ ਮਦਰੱਸਾ ਹਨਫੀਆ ਅਰਬੀ ਕਾਲਜ, ਜਮਾਲਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ** ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 (2) (ਐਨ) ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ:

6. ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 7 (2) (ਐਨ) ਜੋ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਦਰੱਸਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੋਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਕੋਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1969 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 (1) ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-

ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

[18] (1990) 1 ਐਸਸੀਸੀ 428

XXXXXX

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7 (2) (ਐਨ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

28. **ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 19 ਕੇਸ ਵਿੱਚ** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦੋ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਨੈਨੀ ਵਿਖੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਸ਼ੈੱਟੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਤੱਥਪ੍ਰਸੰਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

68. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ੫੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਤਰਜੀਹ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਕੋਟੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮੈਰਿਟ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਈਸਾਈ ਨਹੀਂ ਹਨ।

69. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸੰਸਥਾਗਤ ਤਰਜੀਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

[19] (1992) 1 ਐਸਸੀਸੀ 558

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 253

28.1 ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ: -

80. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ

ਚੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ. ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ "ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

81. ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ. ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਇਕਸਾਰ ਸਮਾਜ ਹੋਣਾ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਬਦਨਾਮੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ, ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਕਲਟੀਆਂ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਣਚਾਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਹਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਪਿਘਲਣ ਵਾਲਾ ਪੌਟ' ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਦਰ ਅਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28.2 ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਦੁਆਰਾ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

XXXXXX

50. ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 10 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਹਨ, ਨੂੰ ਆਨਰਜ਼ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀ.ਏ. ਪਾਸ ਕੋਰਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਜੋ ਕਟ-ਆਫ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

51. ਕਾਲਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜੇ 1980 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1868 ਦੇ ਐਨੇਕਚਰ 1 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਈਸਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ੧੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਖਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ੬ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ੧੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

28.3 ਫਿਰ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ" ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:-

101. ਧਾਰਾ 30 (1) ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਕੇਸ 10 ਵਿੱਚ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਲਈ ਸਿਰਫ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 337 ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 30 (2) ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਨੇ ਐਂਗਲੋ-ਇੰਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 255

102. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 30 (1) ਅਧੀਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਰਾਜ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਾਖਲਾ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ੫੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ੫੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਗੀਆਂ। ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

28.4 ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 59 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

"59. ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁਣ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਲਾਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਰੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਗੇ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਕਿਰਤ ਸੰਬੰਧਾਂ, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਠੇਕਿਆਂ, ਟੋਰਟਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਰਾਜ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

28.5 ਕਾਸਲੀਵਾਲ ਦੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ, ਜੇ. ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ (ਸੀ.ਏ.ਡੀ.) ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੂਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

137. ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ 23 (1) ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ 23 (3) (ਏ) ਅਤੇ 23 (3) (ਬੀ) ਸਨ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 28 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 23 (2) ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਅਤੇ 29 ਦੇ

ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਾਜ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ 20:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ; ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਰਾਜ, ਬੇਸ਼ਕ, ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ, ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ; ਇਕੋ ਇਕ ਸੀਮਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਕੋਡ ਤਹਿਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ. ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਜਿਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸਲਾਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ...

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਵੀ. ਕਾਮਥ: ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ - ਅਜਿਹਾ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਮਿਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸਕੂਲ?

ਅੰਬੇਡਕਰ: ਜੇ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਮਥ ਦੂਜਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ।

[20] VII CAD 884

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 257

138. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਖਰੜੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਦਾ ਪੂਰਵ ਗਾਹਕ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 23 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ। ਇਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਲੋਕ ਬੰਬਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਤਾਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਆਂਧਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਧਾਰਾ 23 ਦੁਆਰਾ ਥੋਪੀ ਗਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਆਪਣੀ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਥੋਪੇਗਾ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੀ ਸਖਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੈ, ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰਜੀਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"

29. ਸਾਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5 **ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ** ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ।

29.1 ਸੈਕੰਡਰੀ **ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਜਨਤਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ** ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ:

XXXXXX

"3. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੋਲ ਇੱਕ ਚੋਣ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਜੁਲੀਅਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੇਵਰੇਂਡ ਮਦਰ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਕੋਲ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

[21] VII CAD 923
[22] (1998) 8 ਐਸਸੀਸੀ 555

29.2 **ਐਨ. ਅੰਮਾਦ ਬਨਾਮ ਮੈਨੇਜਰ, ਐਮਜੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ "ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ" ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

18. ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ) ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਸ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਹ ਹੱਬ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਉਹ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਾੜਾ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਪੂਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਇਸਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਪੈਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 259

19. ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਲਡੋ ਮਾਰੀਆ ਪੈਟਰਨੀ ਬਨਾਮ ਈਸੀ

ਕੇਸਾਵਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਸ. ਮੈਨਨ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ; ਉਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਮਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਰੱਖਣਾ ਸਹੀ ਨੂੰ 'ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਰਮ, ਅਸਚਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ' ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਕੇ. ਮੈਥਿਊ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 815-16, ਪੈਰਾ 182)

"182. ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਗੁੱਸਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ. ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਪਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ।"

XXXXXX

21. ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 789, ਪੈਰਾ 103) "ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

22. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਫੈਜ਼-ਏ-ਐਮ ਕਾਲਜ ਬਨਾਮ ਆਗਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਸੀ, ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 293, ਪੈਰਾ 21)

"21. ਇੱਕ ਕਾਰਕੁਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ - ਨਾ ਕਿ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ। ਉਹ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਅਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

23. ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਰੀ ਮੈਟੇਰੀਆ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

24. ਜੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਬੇਸ਼ਕ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

<u>ਬੀ) ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ</u>

30. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

<u>XXXXXX</u>

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 261

"**3.** ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 1993 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 350 ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਚ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। 6-2-1997 ਨੂੰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 42ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਸਿੱਖਿਆ" ਨੂੰ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 25 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰੀ-ਸੋਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਯੁੱਗ, ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ 19-3-1997 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਏ, ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਬੈਂਚ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957, ਰੇ ਐਂਡ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਕਾਰ ਦਾ ਬੈਂਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਹੈ। 1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ, ਜੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

31. ਬੈਂਚ ਨੇ 11 ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ- "3. ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ?", ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਸਨ. ਪਹਿਲਾ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ "ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਸੀ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਪੈਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ "ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ" ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

XXXXXX

"**50.** ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(ਏ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ;

(ਅ) ਵਾਜਬ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ;

(c) ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ;

(ਡੀ) ਸਟਾਫ (ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(ਈ) ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹੋਰ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ "ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਲਜ", "ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ)" ਅਤੇ "ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਚਰਚਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਸਿਰਲੇਖ "5" ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ. ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

31.1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਹੇਠ ਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ:

90. ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਮਾਜ ਦਾ ਉਹ ਵਰਗ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ ੩੦ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੩੦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 29 (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 29 (2) ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 263

93. ਕੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ? ਕੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਨਸਲੀ ਕੱਟੜਤਾ ਜਾਂ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੰਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ? ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਕੀ ਉਹ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

... ...

105. ਰੇਵਰੇਂਡ ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ 1955-56 ਤੋਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ 80% ਸੀਟਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਚਰਚ ਆਫ ਨਾਰਦਰਨ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ

ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ 80 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 30 (1), 26 (ਏ), (ਬੀ), (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ), ਅਤੇ 19 (1) (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਸਸੀਆਰ ਪੰਨਾ 849-50 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

XXXXXX

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ: ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਗ. ਸਿੱਖਿਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਉਹ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਹੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

106. ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਸਖਤ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ

ਇਹ ਵੇਖਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਤ ਉਪਾਅ, ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਨਿਯਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ, ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੱਗੇ ਐਸਸੀਆਰ ਪੰਨਾ 856-57 ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ। <u>ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਖੌਤੀ ਨਿਯਮਤ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ</u>।

<u>XXXXXX</u>

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 265

ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਸਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ 'ਛੇੜਛਾੜ ਭਰਮ' ਹੋਵੇਗਾ, ਅਸਚਿਤਤਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ

ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ, ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

107. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਇੰਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ੩੦ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ; ਪਰ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੰਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ. ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)'

XXXXXX

31.2. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੇ **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"**119.** ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 770, ਪੈਰਾ 73 ਤੇ) ਕਿ "ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ", ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਅਤੇ ਐਸਸੀਆਰ ਪੰਨਾ 222 ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 770, ਪੈਰਾ 74)

ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈ। ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਕਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। 'ਸਥਾਪਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਥਾਪਕ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਾਲ ਸਕਣ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ; ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ।

120. ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਐਸਸੀਆਰ ਪੰਨਾ 224 ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 772, ਪੈਰਾ 77)

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 267

77. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਲਾਡਲੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਕੈਥੋਲਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਕੇ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਤੁਲਨ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਮੂਰਤ ਵਿਚਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਚੀ, ਸੱਚੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇ।

121. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ, ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ ਐਸਸੀਆਰ ਪੰਨਾ 234 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 781, ਪੈਰਾ 89)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਇਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਉਦਾਰ, ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜੋ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਕੈਥੋਲਿਕਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਦਮਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

XXXXXX

122. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਲਾਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਹ

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਚਰਿੱਤਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਨੂੰ "ਦੋਹਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ, ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ". (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 783, ਪੈਰਾ 92) ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ ਜਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ - ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ। ਦੋਵਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਮੱਸਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਹੈ.

123. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 12 ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 792 'ਤੇ, ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਕੇਸ 9 ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 12 ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) (ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਸਆਈਸੀ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 792, ਪੈਰਾ 109)

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੜੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਬਦ 'ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ' ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਝਿਜਕ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

31.3. ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"135. ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

XXXXXX

137. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅਯੋਗ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ.

138. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,

ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੰਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੇਸ 5 ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਆਰ ਪੰਨਾ 192 ਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 743, ਪੈਰਾ 9)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਦਾ ਸਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਵਹਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ
[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 271

139. ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਾਂਗ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲਣਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

31.4. ਫਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿੱਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"144. ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 30 (2) ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 28 (1) ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 28 (3) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਚਾਹੇ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ। ਆਰਟੀਕਲ 28 (3) ਕਿਸੇ ਰਾਜ-ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲਵੇ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ (ਜਾਂ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ)।

XXXXXX

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 28 (1) ਅਤੇ (3) ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 29 (2) ਵੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ 28 (1) ਅਤੇ (3) ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 28 (1) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 28 (3) ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਟੀਕਲ 29 (2) "ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ"। ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 28 (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 28 (3) ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਧਾਰਾ 29 (2) ਕੁਝ

ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 (2) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 28 (1) ਅਤੇ 28 (3) ਦੁਆਰਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ - ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 28 (1) ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 28 (3) ਦੁਆਰਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 273

ਜੇ ਧਾਰਾ 28 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29 (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਆਰਟੀਕਲ 28 (1) ਅਤੇ (3), ਆਰਟੀਕਲ 29 (2) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 30 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਆਰਟੀਕਲ 28 (1) ਅਤੇ (3) ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਆਰਟੀਕਲ 29 (2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ।

… … …

151. ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 29 (2)

ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਜ਼ ਕਾਲਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਖਪਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸੇਂਟ ਸਟੀਫਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਖਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 29 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 30 ਨਾ ਸਿਰਫ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਾਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਜਾਂ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਲਜ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਰਾਜ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

152. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਉੱਤਮਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ

ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਦਾਖਲਾ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦਾਖਲਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਦਾਖਲਾ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਟਾਂ ਅਲਾਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

31.5. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5 (ਸੀ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ:

"**ਪ੍ਰ. 5. (c)** ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਮਾਨਤਾ / ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਤ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਸਟਾਫ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ ਆਦਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਗੇ?

ਜਵਾਬ: ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧਿਆਪਨ

ਅਮਲੇ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 275

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਰੈਂਕ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

"ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਲਈ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ.

ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੈਪੀਟੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

C) ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ

32. **ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 24 ਕੇਸ ਵਿੱਚ** ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਠੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

"**5.** ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਲਜ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ। ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਗ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਜੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 26 (ਏ) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ/ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ।

[24] (2004) 6 ਐਸਸੀਸੀ 224

XXXXXX

6. ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਲਜ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੇਸ਼ਕ ਰਾਜ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ8 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

71. ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਸਾਂਝੇ ਦਾਖਲਾ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਦਾਖਲਾ ਟੈਸਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ - ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 550, ਪੈਰਾ 71 ਤੇ ਐਸਸੀਸੀ)

72. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉੱਚ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

XXXXXX

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਆਪਕ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957, 1957, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੰਸਥਾ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਓਨੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਧੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

73. ਇੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕਾਲਜ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਨਤਕ-ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵੀ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਸਟਾਫ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ।

... ...

10. ਜਦੋਂ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

33. **ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ◌ਾ◌ਂ ਦੇ** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਠਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ:

"**26.** ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 26 ਦੇ 15-7-2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਾਗਿਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ

27 ਦੇ 29-7-2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਹਨ:

(i) ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ/ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ "ਕੋਟਾ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

(ii) ਅਜਿਹੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ, ਭਾਵ, ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਕੌਣ ਕਰਵਾਉਣਗੇ; ਅਤੇ

[25] (2005) 6 ਐਸਸੀਸੀ 537
[26] (2004) 8 ਐਸਸੀਸੀ 139
[27] (2004) 8 ਐਸਸੀਸੀ 135

XXXXXX

(iii) ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ।

ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

27. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਦੋ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

(1) ਰਾਜ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ (ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ) ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਰਾਜ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ

ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਟਾ ਉਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ (ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ) ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ 28 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

(3) ਕੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ?

(4) ਕੀ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਫੀਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?"

33.1. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"**70.** ਧਾਰਾ 30 ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਧਾਰਾ ੩੦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

[28] (2003) 6 ਐਸਸੀਸੀ 697

XXXXXX

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣਗੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

33.2 ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ "ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 123 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 103 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 104 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 104 ਤੋਂ 107 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

"ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

104. ਧਾਰਾ 30 (1) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 29 (2) ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ

ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਅਨਾਥੇਮਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਉਸ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 281

105. ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਕਦਮ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨਾਥੇਮਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਡਰਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਰਿਟ-ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਾਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ. ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 161, ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਖੋ।) ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਅੰਤਰ ਦਾ ਸਰੋਤ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਲਾਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

106. ਐਸ.ਬੀ. ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕਾਦਮੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ (ਪੈਰਾ 199 ਵਿੱਚ) ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਿਰਾਮਿਡ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੀਟਾਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭਾਰ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟ ਬੋਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ।

107. ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਲਾਸ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅੱਖਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਕਲ 19 (6) ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੂਚਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 51-ਏ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਐਚ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਵੀ ਹਨ। ਅੰਡਰਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਮਨ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੌਲਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਅੰਡਰਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਡਰਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਾਂ, ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਜਾਂ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ, ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਦੀ ਰਾਏ ਐਸਬੀ ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਪੈਰਾ 81 ਅਤੇ 82 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ◌ਾ◌ं ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

34. **ਕੰਨਿਆ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਾਲ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ, ਏਟਾ, ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ, ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

35. **ਸਕੱਤਰ, ਮਲੰਕਾਰਾ ਸੀਰੀਆਈ ਕੈਥੋਲਿਕ ਕਾਲਜ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਜੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ,** ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ **ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਕੇਸ** [17] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

[29] (2006) 11 ਐਸਸੀਸੀ 92

XXXXXX

19. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(ਏ) ਇਸ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ;

(ਅ) ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ (ਅਧਿਆਪਕਾਂ/ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ;

(c) ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਫੀਸ ਢਾਂਚਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ;

(d) ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ।

(ii) ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਕਰਾਧਾਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(iii) ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਲਾਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ, ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ ਦੋਵੇਂ), ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮ, ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

XXXXXX

(iv) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ/ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ/ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(v) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

... ...

21. ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਹੱਦ

ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡ,

(ii) ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ,

(iii) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ।

(iv) ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 285

35.1 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

22. ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

35.2 ਇਸ ਨੇ ਐਨ. ਅੰਮਾਦ 23 **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

25. ਐਨ. ਅੰਮਾਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 44-ਏ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 34 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 680, ਪੈਰਾ 18-19)

18. ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ (ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ) ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਸ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਹ ਹੱਬ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਉਹ ਨਤੀਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਾੜਾ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਪੂਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਇਸਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਪੈਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇਹ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਲਡੋ ਮਾਰੀਆ ਪੈਟਰਨੀ ਬਨਾਮ ਈਸੀ

ਕੇਸਾਵਨ 30 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਸ. ਮੈਨਨ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ:

[30] AIR 1965 Ker 75: 1964 KLT 791 (FB)

XXXXXX

'ਸਕੂਲ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸੁਰ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ; ਉਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਮਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਸਹੀ ਨੂੰ "ਇੱਕ ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਰਮ, ਅਸਚਾਈ ਦਾ ਵਾਅਦਾ" ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਟਾਫ ਜਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਰ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 30 (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਂਦੀ, ਬੇਸ਼ਕ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਬੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

35.3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ:-

"**27.** ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਲਾ ਜਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ/ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

36. **ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ,** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਯਮ, 1973 ਦੇ ਨਿਯਮ 64 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਬੀਲੇ। **ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 19579** ਅਤੇ **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ** ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"**46.** ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਸਨ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਜੇ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 15, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਤੋਲਿਆ ਸੀ।

47. ਫਿਰ ਵੀ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਬੇਸ਼ਕ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਇਕਸਾਰ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਉਪਾਅ ਜੋ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਗੇ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

XXXXXX

36.1 ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 **ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ**, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"**55.** ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ੩੦ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਭਰਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ; ਪਰ ਧਾਰਾ ੩੦ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੰਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ।

56. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਬੰਧ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ.

91. ਟੀ.ਐਮ.ਏ. ਪਾਈ ਕੇਸ 8 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆਂਦਾ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

XXXXXX

92. ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਅਧਿਆਪਨ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਿਹਤ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਵੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸ ਪਲ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

36.2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਆਪਕਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"101. ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਕੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ

ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਕਲਟੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ. ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਤਵੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ਼ ਹੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ.

XXXXXX

112. ਹਰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ. ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ। ਨਿਯਮ 64 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ਼ ਹੀ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ

ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36.3 ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 64 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, 21.03.1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 1989 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਰਾਹੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"**117**. ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਿੱਟ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 21-3-1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੀਐਸਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 64 (1) (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਤੰਬਰ 1989 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ, 21-3-1986 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

36.4 ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 64 (1) (ਬੀ) ਅਤੇ 1989 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXXXX

37. **ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ (ਮਲਾਕਰ) ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ** ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਉਹ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

6. ... ਕੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬੋਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ), 1969 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਨਿਯਮ 28 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਖੇਤਰੀ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮ 33 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਅਤੇ 30 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨਿਯਮ, 1969 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 (3) 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ 33 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।

37.1 ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸੀ। ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹੈ, ਨਿਯਮ 28 ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ 33 ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਠਾਕੁਰ, ਜੇ.

XXXXXX

292 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

"21. ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਰੰਟੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 4 ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਅਤੇ 30 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

[31] (2015) 12 ਐਸਸੀਸੀ 140

[32] ਦਾ ਗਠਨ 1997 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37.2 ਭਾਨੂਮਤੀ, ਜੇ. ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 8 (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"**52.** ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਕੂਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਕੂਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 293

37.3 ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ 25.09.201933 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 32 ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਵਰਗੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਈਸਾਈ, ਸਿੱਖ, ਬੋਧੀ, ਜਾਂ ਜ਼ੋਰਾਸਟ੍ਰੀਅਨ (ਪਾਰਸੀ)। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪੈਰਾ 17 ਤੋਂ 20 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ

ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਰਜੇ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਠਾਕੁਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

2019 ਵਿੱਚ 33 ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ **ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1253** [ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ (ਮਲਾਕਰ) ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ]

37.4 ਆਪਣੀ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5** ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ: -

"**30.** ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ) 1969 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 28 ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

<u>ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ</u>

38. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । **ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ 9** ਕੇਸ ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਬਾਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਨਿਯਮ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਭਾਵ **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ, ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ: -

ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ 9 ਕੇਸ, ਧਾਰਾ 11 (2) ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਿਯਮ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਹੋਰ ◌ਾ◌ं ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

[34] ਗਾਂਧੀ ਫੈਜ਼ - ਈ-ਐਮ ਕਾਲਜ ਕੇਸ 13 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ

XXXXXX

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ 10 **ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ** ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਲਟ, ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸਹੀ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਚ ਨੇ **ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਰਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ 9** ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਿਤ ਉਪਾਅ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਨਿਯਮ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ 'ਚ ਹੋਣ, ਜਾਇਜ਼ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ - "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ, ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

(i) **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ** 5 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੇ ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਚੰਗੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਐਂਡ ਬੈਲੇਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ "ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ।

(ii) ਖੰਨਾ, ਜੇ., ਅਨੁਸਾਰ, "ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਤੇ "ਸਿੱਖਿਆ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਿਹਤ, ਸਵੱਛਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਆਮ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਲਈ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ

ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ। ਨਿਯਮ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਲਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(iii) ਮੈਥਿਊ, ਜੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਆਮ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਐਕਸਹਾਈਪੋਥੇਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਨਿਯਮ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਆਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਾਂਧੀ **ਫੈਜ਼-ਏ-ਐਮ ਕਾਲਜ 13** ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. "ਸਾਡੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਲਗਭਗ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਹੀਂ। ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਤੁਰੰਤ ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਉਦਾਹਰਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਥਿਊ, ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਈ) **ਫ੍ਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ 17** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, "ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।

XXXXXX

39. ਹੁਣ ਅਸੀਂ **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਕੇਸ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੀ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਜ਼ੋਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜਵਾਬ: ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ "ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

(ਏ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ;

(ਅ) ਸਟਾਫ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਆਪਨ; ਅਤੇ

(c) ਸਟਾਫ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇੱਕ "[5]" ਸੀ। ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਅ) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ **ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਭਾਈ 10** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ੩੦ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ

ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ; ਪਰ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇੰਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ।

(c) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, **ਸਿਧਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ10** ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਲਪਿਤ ਅਖੌਤੀ ਨਿਯਮਤ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, **ਨੂੰ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 297

ਡੀ) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ - ਜੋ ਖੰਨਾ, ਜੇ. ਨੇ **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ- ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ। ਦੋਵਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਈ) ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਹੋਵੇ। ……..

137. …… ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 30 (1) ਦਾ ਸਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ….. ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

40. **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਹੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੰਨਾ, ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ

ਸੰਤੁਲਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ। ਧਾਰਾ 30 (1) ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ - "ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

41. ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 ਕੇਸ **ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ** 'ਤੇ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ: **ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ 24** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਬਰਾਬਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਟੈਸਟਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਮਿਆਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[35]

(ਅ) ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ 25 **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ** ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਵੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ।

[35] ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - (2019) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1253

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 299

(C) **ਮਲੰਕਾਰਾ ਸੀਰੀਆਈ ਕੈਥੋਲਿਕ ਕਾਲਜ 6** ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲਟ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਾਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ **ਐਨ ਅੰਮਾਦ 23** ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਡੀ) **ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ**[7] ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ

ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 21.03.1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ੋਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਬਿਹਤਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ, ਨਿਯਮ 64 (1) (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ, 1989 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

(ਈ) **ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ 31** ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਠਾਕੁਰ, ਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕੀ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1997 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਸਕੂਲ" 'ਤੇ ਲਾਗੂ

ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਠਾਕੁਰ, ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸਕੂਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

45. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ**, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ) ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ, ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 ਦੇ **ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ**, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਪੀ.ਏ. ਇਨਾਮਦਾਰ** 25 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਰਿਟ ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟ ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸਟਾਫ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਖੁਦ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਰੈਂਕ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ,

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸੀ , ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 51-ਏ ਅਤੇ 52-ਏ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 301

46. ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦਾ ਸਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

47. **ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8** ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਸਟ, ਅਤੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਅਧਿਆਪਕ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ

ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਜੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹਨ, ਭਾਵ, ਗਣਿਤ, ਅਲਜਬਰਾ, ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ, ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਜਾਂ ਭੂਗੋਲ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇ, ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਵ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਜੱਜ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਵ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

XXXXXX

48. ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜ਼ੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ 5** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਯਮ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨਗੇ, ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ; ਕਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਆਪਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਫਰੈਂਕ ਐਂਥਨੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ 17** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਅਮਲੇ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।

49. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਇਰਾਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ

ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਉਸਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 50 ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਅਤੇ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਘੱਟ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ? ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਘੱਟ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ, ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

XXXXXX

ਐਸ.ਕੇ. ਐਮ.ਡੀ. ਰਫੀਕ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੋਨਟਾਈ ਰਹਿਮਾਨੀਆ ਹਾਈ ਮਦਰੱਸਾ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.] 303

ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪਰ, ਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ◌ਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਮਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਦੂਰੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਯੋਗਤਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੈਰ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ.

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, 50 ਦੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਭਾਵ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਜੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ 85 ਦੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 55 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ 85 ਦੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, 55 ਦੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ 85 ਦੇ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਣਹਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

50. ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਵੀਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

51. ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

52. ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 (ii) ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (iii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ। ਚੌਥਾ ਮੈਂਬਰ ਗੈਰ-ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਘੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਣਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੇ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 2010 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਵਿੱਚ ਮੈਰਿਟ ਅਧਾਰਤ ਚੋਣ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਰੱਸਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

53. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇ। ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ 'ਗਲਤੀ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (ਆਈ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯੋਗ

ਅਤੇ ਚੁਕਵੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ; (ii) ਅਤੇ ਜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਗਲਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 12 (i) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

54. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇਗਾ; ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ 'ਉੱਤਮਤਾ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ੮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ **ਕਰਦੀਆਂ** ਹਨ।

55. ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਕੇਸ 8 **ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ** ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

56. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 ਕੇਸ **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੱਢੇ ਗਏ** ਹਨ।

XXXXXX

ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ **ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ 24**, **ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ 7** ਅਤੇ **ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ (ਮਲਾਕਰ)** [33] ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 **ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ** ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। **ਬ੍ਰਹਮੋ ਸਮਾਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ 24** ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 ਕੇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ । **ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ 7** ਨੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। **ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ (ਮਲਾਕਰ)** [33] ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। **ਸਿੰਧੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ 7** ਅਤੇ **ਚੰਦਨਾ ਦਾਸ (ਮਲਾਕਰ)** [33] ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੇ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਟੀਐਮਏ ਪਾਈ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ 8 **ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ** ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

57. ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 2013 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20650 (ਡਬਲਯੂ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, 10, 11 ਅਤੇ 12 ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ।

58. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

59. ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi